

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: **I.**, bytom G., proti žalovanému: **Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava, pracovisko Nitra, Štefánikova č. 88**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 590/2008/Kro zo dňa 5.12.2008, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/53/2009-74 zo dňa 3.8.2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/53/2009-74 zo dňa 3.8.2009 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** krajskému súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Nitre napadnutým uznesením uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia zamietol žiadosť žalobkyne o ustanovenie zástupcu z radov advokátov z dôvodu, že žalobkyňa nespĺňala predpoklady, aby bola súdom oslobodená od súdnych poplatkov.

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa vlastní nehnuteľný majetok a to zastavané plochy, nádvoria a záhrady v ¼ vedené na LV č. X. a v ¼ vedené na LV č. X. a rodinný dom v ¼ vedený na LV č. X., a teda nespĺňa jednu z podmienok pre ustanovenie advokáta. Ďalej konštatoval, že ustanoviť zástupcu z radov advokátov možno len v prípade, ak je preukázané, že je to potrebné na ochranu záujmov účastníka konania. Dôvodil, že potreba ochrany záujmov účastníka konania sa posudzuje individuálne a v priamej spojitosti s predmetom konania. Vyslovil názor, že v predmetnom konaní je ochrana záujmov a práv žalobkyne z dôvodu predmetu konania dostatočne zabezpečená

a nevyžaduje si ustanovenie zástupcu z radov advokátov a to pokiaľ ide o skutkovú alebo právnu problematiku veci.

Proti uvedenému uzneseniu podala žalobkyňa včas odvolanie a poukázala na svoju zložitú finančnú situáciu, keď jej celkový mesačný príjem nedosahuje ani sumu životného minima. Uviedla, že poberá invalidný dôchodok v sume 141,90 € a za prácu vykonávanú na základe dohody má príjem 26,45 € mesačne, pričom jej mesačné výdavky sú približne 160,-€; okrem nich má ďalšie výdavky, ktoré platí ročne, resp. polročne. Uviedla, že vlastní 23-ročné auto značky Lada, ktoré je vo veľmi zlom stave, bude si vyžadovať finančne náročné opravy a zdôraznila, že bez auta nevie vykonávať žiadnu zárobkovú činnosť a pokiaľ by nemohla pracovať na dohodu, nemala by dostatočný príjem na základné životné potreby. Namietala odôvodnenie krajského súdu postavené len na tom, že je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností a uviedla, že aj keby dom chcela predať, tak nemôže, pretože je na ňom zriadené vecné bremeno. V druhom dome býva jej invalidný brat so svojou rodinou, ktorí sú na tom finančne tiež zle. Vyjadrila názor, že keďže jej príjmy sú hlboko pod životným minimom, spĺňa podmienky na oslobodenie od súdneho poplatku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) po preskúmaní napadnutého uznesenia ako aj konania, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je potrebné zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zo spisu krajského súdu zistil, že žalobkyňa sa žalobou podanou dňa 15.12.2008 na vecne nepríslušnom Okresnom súde v Komárne, postúpenou uznesením č. k. 10C 16/2009-21 zo dňa 26.2.2009 Krajskému súdu v Nitre, domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 590/2008/Ko zo dňa 5.12.2008 o potvrdení prvostupňového rozhodnutia o nepriznaní peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla podľa § 61 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov a zároveň požiadala súd o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov.

Krajský súd žalobkyňu vyzval na preukázanie svojich majetkových a finančných pomerov a zároveň si zaobstaral informácie z Krajského dopravného inšpektorátu o vlastníctve osobného motorového vozidla, zo Sociálnej poisťovne o výške invalidného

dôchodku žalobkyne a z katastrálneho portálu o vlastníctve nehnuteľností. Na základe takto získaných údajov rozhodol tak, že žiadosť žalobkyne o ustanovenie advokáta zamietol.

Podľa § 30 OSP **účastníkovi, u ktorého sú predpoklady, aby bol súdom oslobodený od súdnych poplatkov, ustanoví sudca alebo poverený zamestnanec súdu na jeho žiadosť zástupcu z radov advokátov, ak je to potrebné na ochranu jeho záujmov.** O tejto možnosti súd účastníka poučí.

Podľa § 138 ods. 1 OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti **oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.** Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Vyššie citované zákonné ustanovenia ustanovujú podmienky, ktoré musia byť kumulatívne splnené, aby súd mohol priznať oslobodenie od platenia poplatkov a ustanoviť účastníkovi zástupcu z radov advokátov. V danom prípade je konanie vecne oslobodené od súdnych poplatkov (§ 4 ods. 1 písm. c/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov), no pre potreby posúdenia žiadosti o ustanovenie advokáta je nevyhnutné zistiť, či by žalobkyňa spĺňala podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov.

Jednou z podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov je preukázanie pomerov účastníka, ktoré takúto žiadosť odôvodňujú. Ak je účastníkom fyzická osoba, preukazujú sa majetkové, sociálne i rodinné pomery, ktoré musia byť trvalého charakteru, pre ktoré nemožno spravodlivo žiadať zaplatenie súdneho poplatku.

Žalobkyňa preukázala, že jej celkový čistý mesačný príjem činí 171,49 € (vychádzajúc z najvyššieho dosiahnutého príjmu za mesiac marec 2009), čo je menej ako životné minimum, ktoré bolo v zmysle Opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 252/2009 Z. z. od 1.7.2009 podľa zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov stanovené na sumu 185,19 € mesačne, ak ide o jednu plnoletú fyzickú osobu (do 30.6.2009 to bolo 178,92 €). Mesačné výdavky žalobkyne sú (po pripočítaní aj pomerných čiastok preukázaných ročných a polročných

platieb) 160,03 €. Žalobkyňa okrem toho preukázala aj ďalšie výdavky na lieky a zdravotné potreby.

Odvolaací súd sa nestotožnil so záverom krajského súdu, podľa ktorého žalobkyňa nespĺňa podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov vzhľadom k tomu, že je vlastníčkou nehnuteľností. Od žalobkyne by predsa nebolo možné spravodlivo požadovať, aby predala niektorú z nehnuteľností (pričom dom, v ktorom žije, je zaťažený vecným bremenom a navyše žalobkyňa nie je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností, patrí jej len podiel v ¼) za tým účelom, aby bola schopná zaplatiť prípadný súdny poplatok v prípade, že by konanie od poplatkov nebolo oslobodené zo zákona. Takéto odôvodnenie rozhodnutia je podľa odvolacieho súdu nedostatočné.

Nepresvedčivé je podľa odvolacieho súdu aj konštatovanie krajského súdu, že v predmetnom konaní je ochrana záujmov a práv žalobkyne z dôvodu predmetu konania dostatočne zabezpečená a nevyžaduje si ustanovenie zástupcu z radov advokátov a to pokiaľ ide o skutkovú alebo právnu problematiku veci, keď krajský súd toto svoje tvrdenie ničím nepodložil a svoj záver ani bližšie nezdôvodnil.

Vzhľadom na problematiku veci, ďalej na skutočnosť, že zo strany žalobkyne nejde o zrejme bezúspešné a svojvoľné uplatňovanie práva a žalobkyňa spĺňa aj podmienku hmotnej núdze, rozhodol odvolací súd tak, že napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f/ zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 OSP tak, že o náhrade trov konania rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci.

POUČENIE : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. marca 2010

Ing. JUDr. Miroslav Gavalec, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová